הרחם שלי הוא כמו תנור

לאיילת, אם חד הורית ממודיעין, יש מינוס ענק בבנק. ליעל ואורי יש "מינוס" במשפחה - הם רוצים ילד נוסף ואין ביכולתם להביאו לעולם. האופציה של פונדקאות פותרת את הבעיות של שני הצדדים: כאם פונדקאית תקבל איילת 25,000 דולר שיאפשרו לה לחיות טוב יותר, ואילו יעל ואורי יקבלו ילד משלהם. | אילת גל |

איילת, גרושה בת 33, היא אם חד הורית המגדלת את ילדתה במודיעין. היא עברה תהליך גירושין לפני כשלוש שנים וחצי, שהותיר אותה עם חוב גדול בחשבון הבנק. כל ניסיונותיה לסיים את החודש ללא חוב עלו בתוהו. היא חסרת גב כלכלי תומך מצד משפחתה, שלחילופין מעניקה לה עזרה בגידול ילדתה. תמיד ישנה הוצאה כספית נוספת שרק מגדילה את המינוס בבנק, מספרת איילת, כמו טיפול שיניים בלתי צפוי או תקלה ברכב. החוב הלך ותפח לו ככל שחלפו להם החודשים. בנוסף לכך היא פוטרה מעבודתה לפני כשנה. בשלב חיפוש אחר עבודה חדשה, היא נהגה לפתוח מדי יום שלישי את הלוח בעיתון והמודעה של "מירב פונדקאות חובקת" ממש קפצה לה מהדף, לדבריה. מאז אותו רגע היא החלה בתהליך החשיבה על הפונדקאות, שלקח כשבועיים ולאחריו הפנמה וקבלה שהיא הולכת לעבור את התהליך כולו.

הכסף מעל הכל

חוק ההסכמים לנשיאת עוברים בישראל (אישור הסכם ומעמד הילוד) שנחקק בשנת 1996, מגדיר בתוכו מי יכולה לשמש כאם פונדקאית. ההגדרות כוללות גיל (23-38), דת, אם חד הורית שלה ילד אחד עד ארבעה. בנוסף מתייחסים הקריטריונים לאיסור קרבת דם, מועד הלידה האחרונה, בדיקות רפואיות ואבחונים פסיכולוגיים. החוק קובע גם כי חייב להיחתם הסכם בעזרת עו"ד בין הפונדקאית להורים שיעבור את אישור הוועדה מטעם משרד הבריאות לפני תחילת ההליך הרפואי עצמו. על פי נתונים שרוכזו מידי מתווכות בפונדקאות עולה כי לאחר האבחון והמיון רק 1 מתוך 6 מועמדות נמצאת מתאימה לעבור את התהליך. מירב לוי, בעלת הסוכנות "מירב פונדקאות

"כשעושים את זה פעמיים זה סכום שהוא בכלל לא מבוטל. זה כבר חלק גדול מהמשכנתא. כולן באות מאותו רקע פחות או יותר"

חובקת", שילדתה השנייה נולדה כתוצאה מהליך של פונדקאות, הבינה שדרושה יד אוהבת, מכוונת ומקצועית שתרכז את כל הדברים עבור הזוג והפונדקאיות גם יחד, ותוביל אותם בבטחה לעבר המטרה הנכספת. היא מדווחת כי עד כה נולדו דרכה כ־30 תינוקות, וכרגע ישנם 12 היריונות פעילים ועוד המון זוגות שנמצאים בשלבים שונים של אישורים לקראת התהליך. בנוסף מתקיימים אצלה מפגשים חודשיים של הפונדקאיות עצמן, וכן של ההורים הנמצאים בשלבים השונים של ההליך. איילת שעברה את כל ההליך דרך הסוכנות של מירב, מספרת לנו על שלביו והקשיים הטמונים בו. בשקט נפשי היא גם מדגישה את ה"פרס" הכספי הטמון בסופו שיאפשר לה חיים טובים יותר עבורה ועבור בתה וכן את החברויות החדשות שנוצרו בין הפונדקאיות לבין עצמן.

איילת: "אני מאמינה שהכל מכוון מלמעלה. התקשרתי למירב, אחרי שראיתי את המודעה בעיתון. היא אישה מדהימה, נעימה ומקסימה ורק מהקול שלה קיבלתי תחושת ביטחון. היא הסבירה לי את התהליך ומה כרוך בו ואני ביקשתי לעשות חושבים עם עצמי. אחרי שבוע היא התקשרה אלי שוב ואמרתי לה שאני עדיין רוצה לחשוב. כעבור שבוע נוסף הודעתי לה שאני רוצה להיפגש איתה. נפגשנו בבית קפה, וגם חברי לחיים הצטרף לפגישה. היא הסבירה לי את התהליך ואיך קורים הדברים לפי הסדר. התהליך כולל בתוכו גם אבחון פסיכולוגי וראיון בוועדה שצריכה לאשר את היותי פונדקאית לאותו זוג מסוים. מירב אמרה שלדעתה אין לי שום בעיה לעבור אותם. מעבר לזה יש בדיקות דם לאבחון של כל מיני מחלות שצריך לוודא שאני לא נושאת. כשראיתי את סכומי הכסף שעליהם מדובר, זה הלך ונהיה משמעותי עבורי יותר ויותר והחלטתי ללכת על זה. עכשיו אני למעשה כבר שנה בתוך התהליך. חודשיים אחרי שנפ־גשתי עם מרב והבאתי את כל תוצאות הבדיקות, שלחו אותי לפסיכולוג לאבחון בן חמש שעות. זה ארוך ומתיש, אך בלתי נמנע. יומיים אחרי קיבלתי הודעה ממירב שעברתי ואני מתאימה, ואז היא שידכה אותי לזוג. הזוג הזה בתהליך פונדקאות אצל מירב כבר שנתיים. בהתחלה ההרגשה במפגש איתם היתה מוזרה, אבל הם זוג מדהים. הכרתי אותם בחודש מרס האחרון. אחרי כל האישורים התחלנו בטיפולים הרפואיים ומאז עשינו כבר שני ניסיונות שלצערי לא הצליחו. עברנו טיפול שהוא דומה לטיפול מבחנה, והחזירו אלי עוברים שלא נקלטו. האישה מעט מבוגרת, וייתכן שהביציות שלה לא מספיק טובות, כך שעכשיו אנחנו עוברים לטיפול שיכלול תרומת ביצית. הזוג צריך להזמין ביציות מחו"ל, כי בארץ זה אסור, ואנחנו מחכים שיגיעו הביציות על מנת שיפרו אותן, ואז נעשה ניסיון נוסף. סך הכל מוקצבים לנו שישה ניסיונות יחד. אם זה לא יצליח - ישדכו אותי לזוג אחר, ולהם ישדכו פונדקאית אחרת".

כמו תנור אפייה

"ההחלטה הזו, לשמש כפונדקאית, דורשת חשיבה בכובד ראש. בסופו של דבר זו החלטה שלי", אומרת איילת, "החבר הנוכחי שלי היה איתי, תמך בי והתלהב מזה וישנו כמובן השיקול הכספי שהוא קודם להכל ומעל הכל".

איך אפשר לשאת ילד בקרבך תשעה חודשים, על כל המשתמע מכך, ואחר-כך למסור אותו ולהיפרד ממנו?

"אני יודעת מראש שאני לא אתחבר לילד הזה כי הוא לא שלי. הרחם שלי במקרה זה הוא כמו תנור. כמו שאופים לחם בתנור, אני מגדלת עבורם את הילד בבטן. נכון שהכסף שהוא השכר הוא מעל הכל, אך בנוסף יש את הנושא של אישה שלא יכולה ללדת, שזה דבר נורא קשה. כל הכבוד להם על ההתעקשות ללדת ילד ביולוגי משלהם בתהליך כזה. מה גם שזה תהליך שעולה לזוג הון עתק".

"אחרי כל האישורים התחלנו בטיפולים הרפואיים ומאז עשינו כבר שני ניסיונות שלצערי לא הצליחו. עברנו טיפול שהוא דומה לטיפול מבחנה, והחזירו אלי עוברים שלא נקלטו"

מה תגידי לבת הביולוגית שלך כשתהיי בהריון והבטן תחל לתפוח?

"כשתהיה בטן בולטת אצטרך להסביר לה. פונדקאיות אחרות שכבר עברו את זה סיפרו על כל מיני דרכים איך להסביר את זה לילדים הביולוגיים. למשל, אחת סיפרה לילדים שלה שלאמא המיועדת יש פצע גדול בבטן והיא לא יכולה לגדל אצלה את התינוק, ולכן אמא מגדלת את התינוק אצלה בבטן עד שהוא יגדל ואז היא תעביר אותו לאם השנייה. כמובן שאסביר שאחרי התהליך הזה יהיה לנו עוד כסף שישפר עבורנו את החיים והיא תוכל ללכת, למשל, לעוד חוג או נוכל לטוס לאילת או ללכת לבלות באיזשהו מקום".

משתמע מדברייך שהמעשה שאת עושה הוא משיקול כלכלי חד וחלק?

"זה נכון. אני לא אמכור את הגוף שלי לזנות. המחיה היא יקרה ואני לא רוצה להמשיך עם המינוס הזה לכל החיים. אני רוצה לחיות. היום הילדה שלי בקושי הולכת לחוג אחד. בחנוכה אני רוצה ללכת להצגה איתה, ואין שום אופציה כזו".

יש לך רגעים של בכי וצער על עצמך?

"לא. הדבר היחידי שקשה לי לאחרונה זה שהחבר שלי אומר שאם לא הייתי בתהליך הזה אז היינו מתחתנים ומביאים ילד משלנו. זה דבר שהוא לא אמר לי לפני והוא שלוש שנים איתי".

יש לך אפשרות לצאת עכשיו מהתהליך במידה ותחליטי על כך?

"יש על כך קנס כספי של בין 10,000 ל־20,000 שקלים. אני לא יודעת את הסכום המדויק, אבל אני לא רוצה לצאת מהתהליך. אני מחויבת לזוג ואני מחויבת לעצמי. החבר שלי לא יכול היום לבוא ולסגור לי את המינוס או להבטיח את עתידי מבחינה כלכלית".

כמה יוצא לך כספית מכל התהליך?

"סכום שווה ערך ל־25,000 דולר".

את חושבת לעצמך לפעמים מה יקרה לך ברגע הלידה, כשתינוק/ת ייצא מגופך ויהיה על בטנך? איך תצליחי להיפרד ולמסור אותו בכל זאת?

"אני ילדתי בניתוח קיסרי והיתה לי לידה מאוד קשה. אני בכלל לא חושבת על הלידה. אני חושבת על ההיריון, איך לעבור אותו תקין וכמו שצריך. אני מקווה שלא יהיה מצב של שמירת היריון, שבו אהיה מנוטרלת מהכל. אני מאמינה שיהיה בסדר ונעבור את זה. זה למטרות קדושות, שהן הכסף וילד לזוג שנשוי 18 שנים ואין להם ילדים. כשהיא סיפרה לה את הסיפור שלה ומה היא עברה לא הפסקתי לבכות. גם אנחנו עוברות את הזריקות של ההורמונים וזה מאוד כואב וקשה".

רוב הפונדקאיות מדברות כמוך, שהמטרה הראשונה במעלה אצלן היא הכסף שיצא להן בסוף התהליך?

"כן. ישנן גם כאלה שבאות כבר בפעם השנייה. הן רוצות לקנות בית. כשעושים את זה פעמיים זה סכום שהוא בכלל לא מבוטל. זה כבר חלק גדול מהמש־כנתא. כולן באות מאותו רקע פחות או יותר. פעם בחודשיים יש לנו פגישה של קבוצת תמיכה. אלו בנות שנמצאות בכל מיני שלבים של התהליך. נוצרות שם חברויות מדהימות של נשים מכל רחבי הארץ".

המשפחה שלך - אמא, אבא, אחים ואחיות, יודעים מה את עושה?

"בערך. רק עכשיו סיפרתי להם על זה, אחרי שאני כבר שנה בתהליך. אמי חוששת כי היתה לי לידה קשה, וגם מהתהליך עצמו. היא תתמוך בי, היא תעזור לי מתי שאצטרך אבל היא חרדה מכל זה. אבי, שהוא אדם דתי, לא יודע עדיין. יבוא היום, כשתצא לי בטן ואז אני אסביר לו. ישנן בין הפונדקאיות גם בנות דתיות. החבר שלי ושתי חברות טובות יודעים מההתחלה על הכל, ויש לי חברות חדשות טובות מתוך קבוצת התמיכה של הפונדקאיות. צריך לזכור שכולנו חד הוריות, לכולנו קשיים בהתמודדות עם האב הגרוש, כולנו בשלבי הפונדקאות וזה מאוד מחבר אותנו יחד".

רוצה ילד משלי

מעברו השני של המתרס ניצבים אותם הזוגות שנזקקים לשירותי הפונדקאות. נפגשתי עם זוג מקסים כזה שמתגורר באזור. לאורי ויעל (שמות בדויים) כבר יש ילד ביולוגי

איילת: "אני יודעת מראש שאני לא אתחבר לילד הזה כי הוא לא שלי. הרחם שלי במקרה זה הוא כמו תנור. כמו שאופים לחם בתנור, אני מגדלת עבורם את הילד בבטן"

איילת: "כשראיתי את סכומי הכסף שעליהם מדובר, זה הלך ונהיה משמעותי עבורי יותר ויותר והחלטתי ללכת על זה"

"אני לא אמכור את הגוף שלי לזנות. המחיה יקרה ואני לא רוצה להמשיך עם המינוס הזה לכל החיים. אני רוצה לחיות. היום הילדה שלי בקושי הולכת לחוג אחד. בחנוכה אני רוצה ללכת להצגה איתה, ואין שום אופציה כזו"

החלום על ילד נוסף שיהיה אח/אחות לילדם הביולוגי נמשך כבר חמש שנים תמימות

◄◄◄

הרחם שלי
הוא כמו תנור

משלהם והם יחד כבר שנים רבות. הצרות התחילו לאחר הלידה, כשהסתבכויות רפואיות גררו את האם למספר ניתוחים וטיפולים רפואיים. בסופם הגיעה הבשורה הקשה שלא תוכל להרות ולהביא ילד נוסף לאוויר העולם. החלום על ילד נוסף שיהיה אח/אחות לילדם הביולוגי נמשך כבר חמש שנים תמימות.

יעל: "היה לי מאוד קשה לעכל שזהו, שאין דרך אחרת. הלכתי לטיפולים מכל הסוגים האפשריים, גם רפואיים וגם אלטרנטיביים".

לפני כשנה פנה הזוג ל"מירב פונדקאות חובקת" לאחר שכבר היה להם ניסיון פחות מוצלח עם מרכז אחר שעוסק בפונדקאות.

יעל: "מירב זו היתה אהבה ממבט ראשון. עצם זה שהיא עצמה עברה את התהליך של הבאת ילדים לעולם דרך אם פונדקאית, זה אומר שהיא מבינה כל רגע מה אני עוברת ועל מה אני מדברת. תוך שלושה חודשים כבר היתה לנו פונדקאית, שבשלב מסוים נעלמה. היא נגשות וראיתי מיד את הדמיון למשפחה. ההליך של הפונדקאות יהיה מביצית וזרע ביולוגי שלנו, כלומר הילד ביולוגית יהיה שלנו ולכן נראה לי מאוד ברור שאנחנו הולכים על פונדקאות. שני התהליכים נראים לי מסובכים באותה מידה. אימוץ מביא איתו המון סיבוכים. פחדתי מה יהיה אם הילד מאימוץ יעשה לנו קשיים שאי אפשר לסבול. היום אחרי שלמדתי יותר את התחום אני חושבת שאין ילד שאי אפשר לעצב אותו, אך עדיין האימוץ מרתיע אותי. אני רוצה ילד שהוא שלי, ואם זה אפשרי אז למה לא?"

מה בדבר העלות הכספית העצומה של כל התהליך?

"כשקנינו את הבית לקחנו משכנתא הרבה יותר גדולה מזו שהצטרכנו כיוון שכבר ידענו שאנחנו הולכים לתהליך של הפונדקאות. התהליך דורש כסף רב, ושאר הדברים הקשורים לבית וטיולים מחכים קצת בצד".

הדבר היחידי שקשה לי לאחרונה זה שהחבר שלי אומר שאם לא הייתי בתהליך הזה אז היינו מתחתנים ומביאים ילד משלנו

כנראה התחרטה ולנו זו היתה מעין סטירת לחי. עכשיו אנחנו מחוברים לפונדקאית אחרת שהיא מקסימה. אנחנו בקשר כבר מספר חודשים, ואנחנו בתוך התהליך. קיבלנו כבר את אישור הוועדה ואנחנו לפני האישור מקופת חולים, על מנת להתחיל בטיפול הרפואי".

למה דווקא פונדקאות ולא ללכת על אימוץ של ילד/ה?

יעל: "זה עבר לי בראש ואמרתי לעצמי שזה חד משמעי לא. כשילדתי בכיתי מהתרגשות וראיתי מיד את הדמיון למשפחה. ההליך של הפונדקאות יהיה מביצית וזרע ביולוגי שלנו, כלומר הילד ביולוגית יהיה שלנו ולכן נראה לי מאוד ברור שאנחנו הולכים על פונדקאות. שני התהליכים נראים לי מסובכים באותה מידה. אימוץ מביא איתו המון סיבוכים. פחדתי מה יהיה אם הילד מאימוץ יעשה לנו קשיים שאי אפשר לסבול. היום אחרי שלמדתי יותר את התחום אני חושבת שאין ילד שאי אפשר לעצב אותו, אך עדיין האימוץ מרתיע אותי. אני רוצה ילד שהוא שלי, ואם זה אפשרי אז למה לא?"

מה עושה כל ההליך הזה לזוגיות?

אורי: "הזוגיות לא השתנתה בעקבות התהליך. שמענו שיש זוגות שזה חיזק אותם וישנם גם כאלה שזה החליש אותם. זה מעמיד בפנינו כל מיני שאלות שלא התמודדנו איתן בעבר, אבל זה עוד קושי שגם אותו אנחנו נעבור".

יעל: "אני מרגישה שדווקא בגלל הסיטואציה שאנחנו נמצאים בה, אנחנו נותנים המון לילד שכבר יש לנו. זה אולי כרגע הדבר הטוב שיוצא מכל התהליך". ❖